

బాలోకండ్ ఖత్రి విద్యా మరియు పారిశ్రామిక ట్రస్ట్, అమృత్ సర్

వర్సెస్

పంజాబ్ రాష్ట్రం మరియు ఇతరులు.

ఫిబ్రవరి 14, 1996

[గౌరవ న్యాయమూర్తులుకె. రామస్వామి మరియు ఎస్. సగీర్ అహ్మద్, న్యాయమూర్తులు]

భూసేకరణ చట్టము, 1894.

సెక్షన్లు 4 (1), 5-ఎ, 6, 9, 17 (4) - పేదలకు గృహ స్థలాలను కేటాయించడం అనే ప్రయోజనం కోసం భూమిని సేకరించడం -సె. 5-ఎ కింద పరిగణించిన విధంగా సె. 17 (4) కింద ఉన్న అధికారాన్ని అనుసరించి విచారణను మినహాయించి నిర్వహించకపోవడం పేదలకు గృహ స్థలాన్ని అందించడానికి భూమిని తక్షణమే స్వాధీనం చేసుకోవాలని ప్రభుత్వం అభిప్రాయపడినప్పుడు స్వాధీనం చేసుకోవడం సేకరణను కొట్టివేయలేము - కేవలం పాక్షికంగా స్వాధీనం చేసుకున్నందున శాసనముపరంగా చెడ్డదని చెప్పలేము.

చమేలి సింగ్ & ఇతరులు వగైరా వర్సెస్ స్టేట్ ఆఫ్ యు. పి. & ఇతరులు (1996) 1 స్కేల్[SCALE]101 , ఆధారపడింది.

నారాయణ్ గోవింద్ గావటే వగైరా వర్సెస్ స్టేట్ ఆఫ్ మహారాష్ట్ర, [1977] 1 ఎస్. సి. ఆర్ 763, సూచించబడింది.

సివిల్ అప్పీల్ అధికార న్యాయ పరిధి: సివిల్ అప్పీల్ నెం. 2684/1981.

పంజాబ్ & హర్యానా హైకోర్టు యొక్క 14.4.76 మరియు 7.2.80 నాటి తీర్పు మరియు ఉత్తర్వు నుండి సి. డబ్ల్యు. పి. లో నెం. 1359/76 మరియు 4460/1979.

అప్పీలుదారు కోసం పి. హెచ్. పరేఖ్.

ఎంఎం కుమార్, అదనపు అడ్వకేట్ జనరలు, రణబీర్ యాదవ్ మరియు జికె. బన్నాల్,

ప్రతివాదుల కోసం.

కోర్టు ఈ క్రింది ఉత్తర్వులను జారీ చేసింది:

భూసేకరణ చట్టము, 1894 (సంక్షిప్తంగా, "చట్టము") లోని సెక్షన్ 4 (1) కింద అధిసూచన 1976 ఫిబ్రవరి 26న రాష్ట్ర గెజిట్లో ప్రచురించబడింది. సెక్షన్ 5-ఎ కింద విచారణను లేకుండా చేస్తూ, సెక్షన్ 6 కింద ప్రకటన అదే రోజున ప్రచురించబడింది. సెక్షన్ 9 కింద నోటీసు మార్చి 3, 1976న అమలు చేయబడింది. అప్పీలుదారు 1976 మార్చి 7న రిట్ పిటిషన్ నెం.1359 ను దాఖలు చేశారు. 1976 మార్చి 18న హైకోర్టు తొలగింపుపై స్టే మంజూరు చేసింది. ప్రతివాదులు కౌంటర్ అఫిడవిట్ దాఖలు చేసిన తరువాత, హైకోర్టు ఏప్రిల్ 4, 1976 న రిట్ పిటిషన్ను కొట్టివేసింది. ఇంతలో, అధినిర్ణయము [అవార్డ్] విచారణ నిర్వహించబడింది మరియు సెక్షన్ 11 కింద అధినిర్ణయము [అవార్డ్] మార్చి 18, 1976 న జారీ చేయబడింది. ఈ భూమిని 1976 ఏప్రిల్ 17న స్వాధీనం చేసుకున్నారు. భూసేకరణ అధికారి (ఎల్ఎఓ) 1976 మే 18న నష్టపరిహారం జమ చేసినట్లు తెలుస్తోంది. 1976 ఏప్రిల్ 22న 592 మంది భూమిలేని కార్మికులకు భూమిని కేటాయించి పంపిణీ చేసినట్లు చూపించడానికి మా ముందు రికార్డు ఉంచబడింది. 1979 డిసెంబరు 11న, అప్పీలుదారు మళ్లీ రిట్ పిటిషన్ నెం. 4460 / సంవత్సరం 1979ని దాఖలు చేశారు. దీనిని 1980 ఫిబ్రవరి 7న హైకోర్టు కొట్టివేసింది. అందువల్ల ప్రత్యేక సెలవు ద్వారా ఈ అప్పీల్. 1980 మే 8న మంజూరు చేసిన తాత్కాలిక స్టేను ఈ కోర్టు సవరించి, యథాతథ స్థితిని 1981 సెప్టెంబర్ 13 నాటి ఉత్తర్వు ద్వారా కొనసాగించింది.

సెక్షన్ 5-ఎ కింద విచారణ నిర్వహించకపోయినా, సెక్షన్ 9 కింద నోటీసు జారీ చేయడం ద్వారా తక్షణ చర్య తీసుకున్నారు మరియు హైకోర్టు ఆదేశం ప్రకారం స్వాధీనం చేసుకున్నందున అధినిర్ణయము [అవార్డ్] విచారణ చేశారు అని ఈ వాస్తవాల నుండి స్పష్టంగా తెలుస్తుంది. రిట్ పిటిషన్ ను కొట్టివేసిన తరువాత, ఏప్రిల్ 17, 1976న స్వాధీనము తీసుకోవడము జరిగింది. ఆ విధంగా సేకరణ ప్రక్రియ పూర్తయింది మరియు సేకరణ అంతిమమైంది. దీనికి సంబంధించి నష్ట పరిహారాన్ని నిర్ణయించడం మాత్రమే మిగిలి ఉంది. ఈ కేసు లో స్వాధీనం చేసుకున్న భూమి 121 కానాల 10 మార్లాస్ మేర ఉంది. అప్పీలుదారు తరపున హాజరైన మాననీయ న్యాయవాది శ్రీ పి. హెచ్. పరేఖ్ తన సమగ్ర తయారీతో సెక్షన్ 5-ఎ కింద విచారణను నిర్వహించక పోవ డం చట్టపరంగా చెడ్డదని వాదించారు. అయితే, ఈ వాదనలో మాకు ఎటువంటి బలం కనిపించదు. పంజాబ్ శాసన సభ కేంద్ర చట్టాన్ని సవరణ చట్టాలు II/1954, XVII/6 మరియు XLVIII/1956 ద్వారా సవరించింది, దీని కింద చట్టము సెక్షన్ 17 లోని సబ్ సెక్షన్ (1) కు ఉప-

విభాగం (2) కూడా ఉంది. దీనిలో ఉప-విభాగం (2)కు క్లాజ్ (బి) జోడించబడింది అది ఈ క్రింది విధంగా తెలియచేస్తుంది:

" (బి) ఈ ప్రయోజనం కోసం ఏదైనా భూమిని తక్షణమే అవసరము సేకరించాలి అని కలెక్టర్ అభిప్రాయపడినప్పుడు; ఏదైనా లైబరీ లేదా విద్యా సంస్థ లేదా అటువంటి గ్రామ నివాసుల సాధారణ ఉపయోగం కోసం ఏదైనా గ్రామంలో ఏదైనా భవనం లేదా ఇతర నిర్మాణాన్ని నిర్మించడం, విస్తరించడం లేదా మెరుగుపరచడం లేదా కో-ఆపరేటివ్ సొసైటీస్ చట్టము 1912 కింద నమోదు చేయబడిన ఏదైనా సొసైటీ కోసం ఏదైనా గోడౌన్ లేదా పేదల కోసం ఏదైనా నివాస గృహం లేదా ఏదైనా ఇతర తరగతి ప్రజల కోసం ప్రభుత్వ ప్రయోజిత గృహనిర్మాణ పథకం గృహ సదనములు, లేబర్ కాలనీలు లేదా ఏదైనా నీటి ట్యాంక్ , నీటి మురుగునీటి పారుదల, లేదా మురుగునీటి పారుదల కాలువ, లేదా ఏదైనా బావి, లేదా ఏదైనా ప్రజా రహదారికి"

ఈ విధంగా సెక్షన్ 17 లోని సబ్-సెక్షన్ (4) కింద సెక్షన్ 5-ఎ కింద విచారణను రద్దు చేయడం ద్వారా అత్యవసర నిబంధనను అమలు చేయడం అనేది రాష్ట్ర సవరణ చేసుకోవడం ద్వారా ప్రభుత్వానికి అధికారం ఉంది. కేవలం అధికారం ఉండటం సరిపోదని శ్రీ పరేఖ్ బి వాదించారు. సెక్షన్ 5-ఎ కింద పరిగణించిన విచారణను నిర్వహించడంలో 30 రోజుల ఆలస్యాన్ని నివారించని విధంగా అత్యవసర పరిస్థితి ఉండాలి. ఈ సందర్భంలో, పేదలకు గృహ స్థలాలను కేటాయించడం అనేది విచారణ నిర్వహించడానికి వేచి ఉండలేని అత్యవసరం కాదు. అందువల్ల, సెక్షన్ 17 (4) కింద అధికారాన్ని ఉపయోగించడం శాసనమువరంగా చెడ్డది. అతను, నారాయణ్ గోవింద్ గావటే వగైరా v. మహారాష్ట్ర రాష్ట్రం, [1977] 1 SCR 763, చమేలి సింగ్ & ఇతరులు vs స్టేట్ ఆఫ్ యు. పి [1996] 1 స్కేల్ 101 లో ఈ కోర్టు తీర్పుల పై ఆధారపడినారు. ఇటీవలి నిర్ణయంలో ప్రకారం, పేదలకు గృహ స్థలాలను అందించడం అత్యవసర అవసరం మరియు సెక్షన్ 5-ఎ కింద విచారణను రద్దు చేయడానికి సెక్షన్ 17 (4) కింద అధికారాన్ని ఉపయోగించడం ఈ శాసనము మొత్తం కేసు చట్టాన్ని పరిశీలించి న్యాయంగానే ఉంటుంది అని అభిప్రాయపడినది. గావటే కేసులో ఈ కోర్టు అభిప్రాయము నను కూడా పరిగణనలోకి తీసుకున్నా, గృహ స్థలాలను అందించడానికి భూమిని స్వాధీనం చేసుకోవడం అత్యవసరంగా అవసరమని ప్రభుత్వం అభిప్రాయపడినప్పుడు సెక్షన్ 17 (4) కింద అధికారాన్ని ఉపయోగించడాన్ని రద్దు చేయలేమని తీర్పు ఇవ్వబడింది.

సేకరణ యొక్క మొత్తం కార్యకలాపాల పరిధి 1976 ఏప్రిల్ 17 నాటికి పూర్తయి, అప్పటికే భూమిని స్వాధీనం చేసుకున్నారు అని నిస్సందేహంగా తెలుస్తుంది. శ్రీ పరేఖ్ అప్పీలుదారు ఇప్పటికీ వారి ఆస్తిని నిలుపుకుని వారి స్వాధీనం లొఉన్నారు అని వాదించారు. తప్పనిసరి సేకరణకింద భూమిని భౌతికంగా స్వాధీనం చేసుకోవడం కష్టమని ఇప్పుడు బాగా స్థిరపడిన చట్టపరమైన స్థితి. స్వాధీనం చేసుకునే సాధారణ విధానం ఏమంటే పంచుల సమక్షంలో పంచనామను రూపొందించడం మరియు స్వాధీనం చేసుకోవడం మరియు లబ్ధిదారులకు పంపిణీ చేయడం అనేది భూమిని స్వాధీనం చేసుకోడానికి ఆమోదించబడిన విధానం. దానికి తదుపరి, స్వాధీనాన్ని నిలుపుకోవడం అనేది కేవలం చట్టవిరుద్ధమైనది లేదా చట్టవిరుద్ధమైన స్వాధీనం.

ఈ పరిస్థితులలో, కేవలం అప్పీలుదారు స్వాధీనం చేసుకున్న భూమిని నిలుపుకున్నందున స్వాధీనం చేసుకోవడం, సేకరణ శాసనముపరంగా చెడ్డదని చెప్పలేము. అప్పీలుదారు-సంస్థ ఒక విద్యా సంస్థను నడుపుతోందని, ఒక ప్రభుత్వ పాఠశాలను స్థాపించాలని అనుకుంటోందని, ఇతర భూమి ప్రభుత్వానికి అందుబాటులో ఉంటాయని, ఉన్నందున, అప్పీలుదారు నుండి స్వాధీనం చేసుకున్న భూమిని వదిలి వేరే భూమిని సేకరణ చేయవచ్చని శ్రీ పరేఖ్ వాదించారు. హైకోర్టులో దాఖలు చేసిన కౌంటర్ అఫిడవిట్లో, స్వాధీనం చేసుకున్న భూమితో పాటు, అప్పీలుదారుకు 482 కానాలు, 19 మార్లాస్ భూమి కూడా ఉందని పేర్కొన్నారు. తద్వారా, అప్పీలుదారు తాను స్థాపించాలనుకుంటున్న విద్యా సంస్థ కొనసాగింపుతో ముందుకు సాగడానికి అయోగ్యుడు కాలేదని తెలుస్తుంది. అప్పీలుదారుకు రాష్ట్ర ప్రభుత్వానికి ఒక ప్రాతినిధ్యం ఇవ్వడానికి ఒక స్వేచ్ఛ అవకాశం ఇవ్వవలెనని అప్పుడు వాదించబడినది. సేకరణ ప్రక్రియ ఇప్పటికే పూర్తయినందున అలాంటి స్వేచ్ఛను ఇవ్వాలని అవసరం లేదని మేము కనుగొన్నాము.

ఈ కోర్టు జారీ చేసిన ఆదేశాలకు అనుగుణంగా, ప్రధాన కార్యదర్శి స్వయంగా విచారణ జరిపి, ఈ కేసు రికార్డులో భాగంగా రికార్డును సమర్పించనందుకు, న్యాయవాదిని ఆదేశించడంలో లోపాలకు బాధ్యత వహించే అధికారిని గుర్తించారు మరియు కోర్టుకు ప్రధాన కార్యదర్శి నివేదిక సమర్పించినారు. మేము ప్రధాన కార్యదర్శి సమర్పించిన నివేదికను ఒప్పుకొన్నాము. తార్కిక ముగింపుకు చేరుకోవడానికి తదుపరి చర్యను కొనసాగించడానికి ఆయనకు అవకాశం ఉంటుంది.

తదనుగుణంగా అప్పీల్ కొట్టివేయడమైనది. ఖర్చులు లేవు.

అప్పీల్ కొట్టివేయడమైనది.

